

**ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
КАФЕДРА ІСТОРІЇ ФІЛОСОФІЇ**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор
з навчальної роботи

“ _____ ” _____ 20__ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

09.00.05. ІСТОРІЯ ФІЛОСОФІЇ НОВОГО ЧАСУ

напряму підготовки – 6.030102 – ФІЛОСОФІЯ
кваліфікаційного рівня – БАКАЛАВР ФІЛОСОФІЇ

ФІЛОСОФСЬКОГО ФАКУЛЬТЕТУ

Кредитно-модульна система
організації навчального процесу

2010

Історія філософії Нового часу. Робоча програма навчальної дисципліни для студентів філософського факультету за напрямом підготовки - філософія, кваліфікаційного рівня бакалавр філософії. – Львів, 2010.

Розробники: Терещенко В.П., асистент кафедри історії філософії

Робоча програма затверджена
на засіданні кафедри історії філософії
філософського факультету
ЛНУ імені Івана Франка
протокол № __ від 2010 р.

Завідувач кафедрою

Пашук А.І.

« ____ » _____ 2010 р.

Схвалено методичною комісією за напрямом підготовки

Протокол № __ від « ____ » _____ 2010 р.

« ____ » _____ 2010 р. Голова _____ (_____)
(прізвище та ініціали) (підпис) (прізвище та ініціали)

1.ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(Витяг з робочої програми навчальної дисципліни «історія філософії»

ФІЛОСОФСЬКОГО факультету)

Найменування показників	Галузь знань напрямок підготовки освітнього валіфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 0203, соціально-політичні науки (шифр, назва)	Нормативна (за вибором студента)	
Модулів – 1	Напрямок 6.020301 – філософія (шифр, назва)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2	Бакалавр філософії	3-й	
Курсова робота 1		<i>Семестр</i>	
Загальна кількість годин 142		5-й	
		<i>Лекції</i>	
Тижневих годин для денної форми навчання аудиторних самостійної роботи студента	Освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавр	36 год.	
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		36 год.	
		<i>Лабораторні</i>	
		<i>Самостійна робота</i>	
		70 год.	
		ІНДЗ:	
Вид контролю: іспит			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 72/70

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

- Мета:** ознайомити студентів із:
специфікою філософії Нового часу;
історією виникнення, розвитку та трансформації основних філософських течій та концепцій в філософії Нового часу;
з теоретичними концепціями основних представників новочасної філософії, їх зв'язку з попередньою філософією;
з основними тенденціями розвитку філософії Нового часу та їх впливу на подальший розвиток філософії;
сформуванню у студентів культуру оперування філософським категоріальним апаратом, розуміння його історичної специфіки та зв'язку з сучасною філософією.
- Завдання:** в результаті вивчення даного курсу студент повинен
- знати:**
основні теоретичні положення філософських концепцій Нового часу;
інтерпретації в сучасній філософії здобутків філософії Нового часу;
закономірності розвитку філософії Нового часу в контексті культури;
зміст основних творів, які визначили специфіку філософії Нового часу;
- вміти:**
самостійно аналізувати та робити власну інтерпретацію першоджерел з філософії Нового часу;
оперувати філософським категоріальним апаратом для вирішення сучасних філософських проблем, використовуючи надбання філософії Нового часу;
свідомо встановлювати новизну та оригінальність сучасних філософських ідей та концепцій в історичному контексті;
користуватися літературою присвяченою філософії Нового часу для вирішення конкретних завдань в галузі філософії.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

3.1. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРІЯ ФІЛОСОФІЇ НОВОГО ЧАСУ»

№ зп	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин		
		Лекції	Семінари	Усього
	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Формування основних напрямків філософії Нового часу	18	18	36
1.	Тема 1. Соціально-історичні та теоретичні чинники формування філософії Нового часу	2		2
2.	Тема 2. Філософія Бекона	2	2	4
3.	Тема 3. Раціоналізм Р. Декарта	4	6	10
4.	Тема 4. Філософія Т.Гоббса	2	2	4
5.	Тема 5. Атомістична філософія П.Гассенді.	2		2
	Тема 6 Методологічний раціоналізм і релігійна філософія Б.Паскаля	2	2	4
6.	Тема 7. Пантеїзм Б.Спінози	4	6	10
7.	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Розвиток філософії Нового часу	18	18	36
8.	Тема 8. Філософське значення природничо-наукових теорій І.Ньютона	2		2
9.	Тема 9. Плюралістична метафізика Лейбніца	4	6	10
	Тема 10. Емпірична гносеологія Дж.Локка	2	6	8
	Тема 11. Філософія Джорджа Берклі	2	2	4
	Тема 12. Скептицизм Д.Юма	2	2	4
	Тема 13. Філософія французького Просвітництва	2	2	4
	Тема 14. Філософія німецького Просвітництва	2		2
	Тема 15 Філософія англійського Просвітництва	2		2
	Усього:	36	36	36

3.2. АНОТАЦІЯ ЗМІСТОВИХ МОДУЛІВ

Назви змістових модулів, тем	Кількість годин - 36
Змістовий модуль 1. Формування основних напрямків філософії Нового часу	18
Тема 1. Соціально-історичні та теоретичні чинники формування філософії Нового часу Особливості соціально-економічного розвитку в країнах Європи в ХУІІ-ХУІІІ ст. Технічний прогрес та розвиток природознавства. Виникнення нових форм організації науково-дослідної роботи. Методологічна роль механіки та математики у філософії Нового часу. Специфіка співвідношення філософії та релігії. Формування класичного типу раціональності та його основні риси.	2
Тема 2. Філософія Ф.Бекона Практичні завдання філософії та науки. Теорія і практика. “Велике відновлення наук”. Класифікація наук. Предмет філософії. Вчення про ідоли (примари) людського розуму. Догматизм і скептицизм. Три шляхи пізнання. Критика Беконом схоластичної логіки та його емпіричний метод. Теорія індукції. Вилучна індукція. Механізм індукції. Допоміжні прийоми індукції. Вчення про “природи” і “форми”. Концепція руху. Вчення про форми як предмет метафізики. Зворотній рух від “форм” до “природ”. Обґрунтування емпіризму. Погляди на суспільне життя. Історична роль філософії Бекона.	2
Тема 3. Філософський раціоналізм Р. Декарта Предмет філософії. Картезіанська концепція науки. Раціоналістичний метод. Правила методу. Проблема методологічного сумніву та інтуїції. Метафізичне обґрунтування методу. Вчення про духовну субстанцію та теорія пізнання. Проблема Бога. Вродженні ідеї та проблема хибності. Дуалізм Декарта. Вчення про тілесну субстанцію, природничонаукові погляди Декарта. Космологічна гіпотеза та ідея розвитку. Вчення про організм людини і тварини. Психофізіологічна проблема. Вчення про пристрасті. Етика і естетика. Картезіанство у ХУІІІ ст.. Оказіоналізм А. Гейнлікса та Н. Мальбранша. Картезіанство у наступній історії філософії.	4
Тема 4. Філософія Т. Гоббса Предмет філософії. Концепція знання та мови у гносеології Т. Гоббса. Номіналістично-емпіричний характер гносеології. Індукція і дедукція, аналіз і синтез. “Віднімання” і “додавання”. Співвідношення часткових методів. Тіла та їх акциденції. Механістична онтологія. Вчення про природу та людину. Антропологія. Людина як суб’єкт моралі. Проблема свободи людини. Вчення про суспільство та державу. Природний та суспільний стани людей. Влада правителя і “природні закони”. Проблема культури. Вчення про релігію. Значення філософії Гоббса в історії філософії.	2
Тема 5. Атомістична філософія П. Гассенді	2

Антисхоластична та сенсуалістична гносеологія. Атомістична фізика. Евдемоністична етика. Значення філософії Гассенді у становленні атомістичної наукової програми в філософії та науці Нового часу.	
Тема 6. Методологічний раціоналізм і релігійна філософія Б. Паскаля Природничо-наукові погляди Б. Паскаля. Раціоналістична методологія наукового пізнання. Безсилля розуму перед нескінченністю. Актуальна та потенційна нескінченність. Нікчемність та велич людини. Суперечності існування людини. Релігія як розв'язання усіх суперечностей існування людини. Роль Паскаля в розвитку філософії.	2
Тема 7. Пантеїзм Б. Спінози Джерела утворення філософської системи її загальна характеристика. Вічність та інші властивості субстанції. Проблема пантеїзму, атеїзму, матеріалізму. Бог – субстанція – природа. Атрибути субстанції. Модуси: безконечні і конечні. Людина як складний модус. Натура натуранс і натура натурата. Система онтології і діалектика. Випадковість і необхідність. Принципи пізнання. Проблема знання. Чуттєве пізнання. Абстрактне знання. Проблема достовірності знання. Проблема інтуїції та особливості раціоналізму. “Демонстративне пізнання” і проблема істини. Антитеологізм і механістичний детермінізм. Натуралістична антропологія, проблема волі, вчення про афекти. Проблема співвідношення свободи та необхідності. Обґрунтування моралі. Соціальні погляди.	4
Змістовий модуль 2. Розвиток філософії Нового часу	18
Тема 8. Філософське значення природничо-наукових теорій Ньютона. Проблема співвідношення науки та філософії в “Початках” Ньютона. Методологічне значення механіки Ньютона. Формування континуальної програми розвитку науки та основних засад експериментального природознавства. Ставлення до філософії і релігії. Історичне значення ньютоніанства.	2
Тема 9. Філософія Дж. Локка Предмет філософії. Досвідне походження знання, критика теорії вродженості ідей, понять та норм моралі. Проблема досвіду. Ідеї як безпосередній матеріал знання. Первинні та вторинні якості. Види ідей і проблема суб'єкта. Складні ідеї, ідея субстанції. Проблема загального, вираження загального в мові. Види знання, спроба емпіричного пояснення достовірності знання, види істинності. Чуттєве, демонстративне та інтуїтивне пізнання. Етика Локка. Соціально-філософські та суспільно-політичні погляди Локка. Ідеї Локка в наступній філософській думці.	2
Тема 10 П'юралістична метафізика Г. Лейбніца Філософський розвиток Лейбніца, його розуміння предмету філософії. Відношення метафізики до конкретнаукового знання. Принципи раціоналістичної методології. Метафізика як вчення про Бога і субстанцію. Основні властивості субстанції. Проблема життя, механіцизм і телеологія. Дух самопізнавальний та пізнавальний.	4

Деїстичне вчення про наперед встановлену гармонію. Особливості детермінізму Лейбніца. Діалектичні ідеї. Проблема свободи та теодицея	
Тема 11 Філософія Джорджа Берклі Критика сенсуалістичної гносеології Локка. Вчення про первинні та вторинні якості, взаємодія відчуттів. Вчення про ідеї як джерело знань. Репрезентативна теорія абстракцій. Проблема матеріальної субстанції, існування речей і душ. Єдність і неперервність існування речей. Критерії істинності знання. Проблема причинності. Причинність як символізація. Берклі і механіка Ньютона. Етичне вчення.	2
Тема 12 Скептицизм Д Юма Психологізм теорії пізнання Юма. Структура досвіду. Чуттєвість і рефлексія. Вчення про асоціації ідей. Концепція узагальнення. Проблема субстанції. Вирішення Юмом проблеми причинності та її складові частини. Обґрунтування причинності вірою. Антропологічні погляди Юма. Дескриптивна етика. Естетика Д.Юма.	2
Тема 13 Філософія французького Просвітництва Поняття Просвітництва, його загальна характеристика. “Розум” просвітників. Просвітництво, історія, традиція. Просвітництво у Франції ХУІІІ ст., його антифеодальна спрямованість. Просвітництво і буржуазія. Енциклопедія, виникнення, структура і співробітники. Деїзм Вольтера, його етична теорія. Деїзм і атеїзм. Боротьба Вольтера за віротерпимість. Критика Вольтером “кращого із можливих світів” Лейбніца. Соціально-політичні погляди Руссо. Руссо і енциклопедисти. Педагогічні погляди Руссо. Французький матеріалізм ХУІІІ ст., його основні представники: Ламетрі, Дідро, Д’Аламбер, Гельвецій, Гольбах, Кондільяк. Розвиток природознавства у ХУІІІ ст., та його вплив на ідеї французького матеріалізму. Вчення французьких матеріалістів про природу, матерію та рух. Розуміння людини та її свідомості, його механістична обмеженість. Теорія пізнання французьких просвітників. Етичні, естетичні та соціологічні теорії французьких матеріалістів.	2
Тема 14 Філософія німецького Просвітництва Соціокультурні умови Просвітництва в Німеччині. Фрідріх II і політична ситуація. Основні напрями німецької філософії у період раннього Просвітництва: пієтизм, спінозизм. Місце Х. Вольфа у просвітницькому русі в Німеччині. Основні принципи метафізики Вольфа. Психологія і теорія пізнання, вчення про Бога і телеологія. О. Баумгартен о обґрунтування естетики. Філософські та естетичні погляди Лессінга. “Ідеї до філософії історії людства” І.Г.Гердера. Просвітницькі ідеї в творчості Гете і Шиллера.	2
Тема 15 Англійське просвітництво Соціокультурна специфіка англійського Просвітництва. Філософська концепція Дж. Толланда. “Листи до Серени”. Філософський детермінізм А.Коллінза. Гносеологія Д.Гартлі. Вчення про матерію і свідомість Дж.Прістлі. Просвітницькі ідеї в естетиці: Шефтсбері, Хатчесон, Мандевіль. Шотландська школа. Філософія “здорового глузду” Т.Ріда.	2

3.3. СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ

Теми та плани семінарських занять. Рекомендована література	Кількість годин - 36
Змістовий модуль 1. Формування основних напрямків філософії Нового часу	18
Семінарське заняття 1. Філософія Бекона 1. Проблема експериментального ставлення до природи. Філософія як наука. 2. Беконівська класифікація людських пізнань. 3. Визначення Ф.Беконем істинного шляху наукового пізнання. 4. Вчення про ідоли людського розуму. 5. Бекон про значення експериментального вивчення природи. Індуктивний метод дослідження та його особливості. 6. Філософія природи Ф.Бекона. Література Антологія мирової філософії Т.2 С.193-221. Бекон Френсіс Великое восстановление наук. Соч. Т.1 С.63-68. Бекон Френсіс Новый органон. Соч. Т.2. Бекон Френсіс О началах и истоках. Соч. Т.2. С.297-347. XXX Михаленко Ю.П. Бэкон и его учение. М., 1975. С.99-250. Субботин А.Л. Френсіс Бэкон. М., 1974.	2
Семінарське заняття 2-4. Філософія Р. Декарта Перше заняття. 1. Теоретичні джерела філософії Декарта. Співвідношення науки та філософії. 2. Вчення про метод. Головні правила методу 3. Принцип універсального сумніву та його методологічне значення. 4. “Cogito” Декарта як вихідний пункт його філософії Друге заняття. 1. Ідея Бога та її гносеологічне значення. Теорія вроджених ідей. 2. Раціоналізм і гносеології. Трактування мислення. Поняття істини та її критерії. 3. Поза історична інтерпретація пізнання. Недоліки раціоналістичної методології. 4. Місце метафізики в системі поглядів Декарта, її предмет і принципи побудови. 5. Метафізика Декарта. Співвідношення духовної та тілесної субстанцій. Третє заняття	6

1. Вчення про духовну субстанцію. Розум і воля. 2. Вчення про тілесну субстанцію. Механістичний матеріалізм Декарта. 3. Субстанційний дуалізм і проблема людини. 4. Пристрасті душі та свобода волі. 5. Полеміка навколо “Метафізичних розмислів” Декарта (Гоббс, Гассенді, А.Арно, Лейбніц). Література Декарт Р. Рассуждения о методе // Соч.: В 2-х т. М., 1989. Т. 1. С. 250-296. Декарт Р. Первоначала философии // Соч.: В 2-х т. М., 1989. Т. 1. С. 302 – 336, 349 –371. Декарт Р. Правила для руководства ума // Соч.: В 2-х т. М., 1989. Т. 1. С. 78-91. Декарт Р. Рассуждения о первой философии // Соч.: В 2-х т. М., 1994. Т. 2. С. 4-72 Декарт Р. Страсти души // Соч.: В 2-х т. М., 1989. Т. 1. Часть 1. XXX Антология мировой философии: В 4-х т. М., 1970. Т. 2. Асмус В.Ф. Декарт. М., 1974. Декарт Р. Метафизические размышления // Избр. произв. М., 1950. Ляткер Я.А. Декарт. М., 1975. Матвиевская Г.П. Рене Декарт. М., 1976. Нарский И.Е. Западноевропейская философия XVII века. М., 1974. Райл Гилберт. Понятие сознания. М., 2000. С. 21-34. Соколов В. В. Европейская философия XV–XV веков. М., 1984. Хёсле В. Гении философии Нового времени. М., 1992.	
Семінарське заняття 5. Філософія Т.Гоббса 1. Онтологія Т.Гоббса. Вчення про тіло. 2. Сенсуалістична основа теорії пізнання. Номіналізм. 3. Філософія мови. Мова і мислення. 4. Соціологічна теорія. Вчення про походження суспільства та держави. Література Антология мировой философии: В 4-х т. – Т.2 Гоббс Т. Лефиафан // Избр. произв.: В 2т. – М., 1965. — Т.2. XXX Вейцман Е.М. Социологическая доктрина Томаса Гоббса // Избр. произв.: В 2т. – М., 1965. — Т.2. С.5-45. Мееровский Б.В. Гоббс. — М., 1975. Себайн Джордж Г., Торсон Томас Л. Історія політичної думки. — К., 1997. С. 407-425.	2

Соколов В.В. Бытие, познание, человек и общество в философской доктрине Томаса Гоббса // Избр. произв.: В 2т. – М., 1965 Т.1, — С.3 - 66.	
Семінарське заняття 6. Філософія Б.Паскаля. 1. Наукові, філософські і релігійні джерела філософії Паскаля. 2. Методологія і гносеологія Паскаля. 3. Антропологія: антиномії природи людини. 4. Вчення Паскаля про Бога. Література Паскаль Блез. Мысли. М., 1995. Фрагменты. 6, 7. 23, 24, 33, 34, 44, 110, 131, 136, 157, 165, 172, 183, 199, 200, 201, 377, 418, 423, 424, 434, 448, 756, 978. Паскаль Б. Мысли. // Де Лерошфуко Ф. Максимумы. Паскаль Б. Мысли. Де Лабрюйер Ж. Характеры. М., 1974. Паскаль Б. Письма к провинциалу. М. 1998. Паскаль Б. Думки про релігію. Львів 1995. XXX Кляус Е.М., Погребысский И.Б., Франкфурт У.И. Паскаль. М., 1971. Стрельцова Г.Я. Блез Паскаль. М., 1979. Шестов Л. Гефсиманська ніч (філософія Паскаля) // Філософська і соціологічна думка. 1991. №1,2.	2
Семінарське заняття 7-9. Філософія Б. Спінози . Перше заняття. 1. Теоретичні джерела філософії Спінози. Критика Спінозою дуалізму Декарта, емпіризму Бекона, іудаїзму та Церкви. 2. Дедуктивно-геометричний метод побудови філософської системи. Монізм Спінози. 3. Поняття актуальної та потенційної безконечності. 4. Вчення про єдину субстанцію та її атрибути. Друге заняття. 1. Особливості пантеїзму Спінози. “Natura naturans” і “natura naturata”. 2. Критика антропоморфізму і телеології у поглядах на природу. 3. Принцип детермінізму. Свобода й необхідність, необхідність і випадковість. 4. Раціоналізм Спінози, поняття істини та її критерію. Третє заняття. 1. Теорія пізнання Спінози. Види знань. Зв'язок онтології та гносеології Спінози. 2. Спіноза про сутність людини. Проблема співвідношення душі й тіла. 3. Етика Спінози. Вчення про афекти. 4. Спіноза про шляхи, що ведуть людину до свободи та щастя Література Спиноза Б. Этика. // Избр. Произв.: В 2-х т. М., 1957. Т.2. С. 361 – 619 XXX Асмус В.Ф. Диалектика необходимости и свободы в этике Спинозы.// Избр. филос. тр. М., 1971. Т. 2.	6

Коников И. А. Материализм Спинозы. М., 1971. Нарский И.С. Западноевропейская философия XVII века. М., 1974. Соколов В.В. Спиноза. М., 1973. Соколов В.В. Европейская философия XV -XVII веков. М., 1984. Хесле В. Гении философии Нового времени. – М., 1992	
Змістовий модуль 2. Розвиток філософії Нового часу	18
Семінарське заняття 10-12. Філософія Д. Локка Перше заняття 1. Філософські та природничо-наукові передумови формування філософії Локка. 2. Критика раціоналістичної теорії вродженого знання. Відношення до Декарта та кембріджських платоніків. 3. Особливості емпіризму та сенсуалізму Локка. Зовнішній та внутрішній досвід, співвідношення між ними. 4. Поняття простої ідеї. Вчення про первинні і вторинні якості. Друге заняття. 1. Види складних ідей і способи їх утворення. 2. Рефлексивна функція свідомості. Специфіка розуміння мислення. 3. Вчення Локка про мову. Теорія абстрагування, концептуалізм. 4. Проблема достовірного знання. Види знання та їх оцінка. 5. Деїзм Локка. Проблема співвідношення мислення і матерії. 6. Непослідовність сенсуалізму та емпіризму в філософії Локка, її суперечності. Третє заняття. 1. Характеристика природного стану в політичній філософії Локка. 2. Громадянське суспільство. Проблема його походження. 3. Держава та її форми. Ідея розподілу влади. Література Локк Д. Опыт о человеческом разумении // Соч.: В 3 т. – М.1985. Т.1 — Кн.1-3., Т.2 — Кн.4. Локк Д. Два трактата о правлении // Соч. В 3 т. — М.1988. Т3. С.140-384. Лейбниц Г. Размышления об “Опыте о человеческом разумении“ г-на Локка. // Соч. в 4 т.— М.1983 — Т.2. С.546-578. XXX Заиченко Г.А. Джон Локк. — М.1973. Нарский И.С. Джон Локк и его теоретическая система. // Соч.: В 3 т. – М.1985. Т.1. С3-78. Себайн Джордж Г., Торсон Томас Л. Історія політичної думки. — К., 1997., С.460-481.	6
Семінарське заняття 13-15. Філософія Г.Лейбніца Перше заняття. 1. Лейбніц про метафізику та її відношення до конкретних наук. 2. Роль формальної логіки в методології Лейбніца. Критика методології Декарта. 3. Проблема вродженого знання. Критика сенсуалізму Локка. Вчення про істину “істини розуму” та “істини факту”. 4. Види знань. Лейбніц про інтуїцію.	6

Друге заняття. 1. Поняття індивідуальної субстанції (монади), її атрибути та властивості. 2. Ієрархія монад і співвідношення понять “монада”, “душа”, “дух”; зв’язок монад. 3. Принцип наперед установленної гармонії та проблема співвідношення душі і тіла. 4. Детермінізм. Проблема свободи та необхідності у філософії Г.Лейбніца Третє заняття Функції Бога і його характеристика в філософії Лейбніца. Відношення до теїзму, пантеїзму і деїзму. Проблема зла, метафізичного, фізичного і морального. Поняття “найкращого з усіх можливих світів” і принципи його організації: простоти і повноти, наперед установленної гармонії, всезагальних розрізень і “тотожності нерозрізненого”, неперервності і еволюції, всезагальної взаємодії. Вчення про людину, її душу та свободу. Література Лейбниц Г. Письмо к Якобу Томазиоо возможности примирить Аристотеля с новой философией. Т.1, С.85-103. Лейбниц Г. Монадология. Т.1, 413-430. Лейбниц Г. Начала природы и благодати, основанные на разуме. Т.1, С.404-412. Лейбниц Г. Ответ на размышлении г.-на Бейля о системе предустановленной гармонии. Т1, С326-345. Лейбниц Г. Новые опыты о человеческом разумении. Т2, С.47-270, 365-525. Лейбниц Г. Опыты теодицеи. Т.4, С.467-494. XXX Жучков В.А. Немецкая философия эпохи раннего Просвещения (конец ХУ11 первая четверть ХУ111 в.). М., 1989. Майоров Г.Г. Теоретическая философия Готфрида Лейбница. М., 1973. Погребынский И.Б. Г.В.Лейбниц. М., 1972. Полемика Г.Лейбница и С.Кларка по вопросам философии и естествознания. Л., 1960. Фейербах Л. Изложение, развитие и критика философии Лейбница // Людвиг Фейербах. История философии. М., 1967. Т.2. Фишер К. История новой философии: Готфрид Вильгельм Лейбниц. Его жизнь, сочинения и учение. М., 2005.	
Семінарське заняття 16. Філософія Дж. Берклі 1. Значення “нової теорії зору” для розвитку основоположень емпіричної методології. 2. Номіналізм Дж.Берклі. Проблема утворення загальних понять. 3. Іматеріалізм Берклі. 4. Значення Бога у філософії Дж.Берклі Література Беркли Джордж. Опыт новой теории зрения. // Беркли Джордж.	2

Сочинения. М., 1978 С. 49-137. Беркли Джордж. Трактат о принципах человеческого знания. Беркли Джордж. Сочинения. М., 1978. С.149-249. XXX Быховский Б.Э. Джордж Беркли. М., 1970. Нарский И.С. Западноевропейская философия ХУ111 века. М., 1973. Реале Джованни, Антисери Дарио. Западноевропейская философия от истоков до наших дней: В 4 т. СПб., 1995. Т.3.	
Семінарське заняття 17 Філософія Д. Юма. 1. Юм про структуру чуттєвого досвіду. Теорія асоціації ідей. 2. Вчення про причинність. 3. Репрезентативна теорія утворення загальних понять. Проблема матеріальної і духовної субстанції. 4. Вчення про людину. Критика Юмом раціоналізму в етиці. 5. Скептицизм Д. Юма та його ставлення до релігії. Література Юм Д. Трактат о человеческой природе // Соч.: В 2т. М., 1966, Т.1. С. 89-116, 403-405, 602-625. Юм Д. Исследование о человеческом познании // Соч.: В 2т. М., 1966, Т.2. Розд. 1, 12. Юм. Д. Естественная история религии // Соч.: В 2т. М., 1966, Т.2. 372-386. XXX Грязнов А.Ф. Философия Шотландской школы. М., 1979. Нарский И.С. Философия Давида Юма. М., 1967. Нарский И.С. Давид Юм. М., 1973. Скратон Р. Коротка історія новітньої філософії. Київ, 1998. Хатчесон, Юм, Смит. Эстетика. М., 1973.	2
Семінарське заняття 18 Філософія Просвітництва 1. Загальна характеристика Французького просвітництва. Філософсько-теоретичні джерела світогляду (Декарт, Лейбніц, Локк, Кондільяк). 2. Концепція єдності матерії та руху. Вчення про природу і матеріальну єдність світу. 3. Матеріалістична гносеологія та її джерела. Співвідношення відчуття і розуму. 4. Натуралістичне розуміння людини. Атеїзм французьких матеріалістів і його обґрунтування. Література Антология мировой философии. Т.2, С.609-635, 649-665, 681-685. Дидро Д. Последовательное опровержение книги Гельвеция “О человеке”. // Дидро Д. Соч.: В 2т. М., 1991, Т.2. С. 415-416. Дидро Д. Размышления по поводу книги Гельвеция “Об уме”. // Дидро Д. Соч.: В 2т. М., 1991, Т.2. С. 44-51. XXX Асмус В.Ф. Жан Жак Руссо // Историко-философские этюды. М., 1984. Гельвецій К.А. Про людину, її розумові здібності та її виховання. К., 1994. Кант И. ответ на вопрос: что такое просвещение. // Кант И. Сочинения: В	2

4т. М., 1993. Т.1. Коломиец Т.А. Концепция человека в французском материализме ХУ111 в. К., 1978. Кузнецов В.М. Французский материализм ХУ111 в. М., 1981. Кузнецов В.Н, Мееровский Б.В., Грязнов А.Ф. Западно-европейская философия 18 века. М., 1986. Розд.2. Огородник И.В. Философские взгляды Ламетри. К., 1979.	

4. САМОСТІЙНА РОБОТА

Номер	Зміст роботи	К-ть годин – 70
1.	Підготовка до семінарських занять	54
2.	Написання курсової роботи	16

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ЩОДО НАПИСАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота повинна складатися зі: змісту, вступу, основної частини (розділи), висновків, списку використаної літератури. У вступі слід: а) обґрунтувати актуальність обраної теми; б) показати ступінь розробленості даної теми, а також в) поставити завдання дослідження.

В основній частині потрібно подати короткі біографічні відомості про мислителя, передати зміст його основних ідей, показати їх актуальність.

У висновках потрібно представити результати дослідження, підвести його підсумки.

У списку використаної літератури джерела потрібно подавати в такій формі:

Ім'я автора (прізвище, ініціали). Назва твору. – Місце видання: Назва видавництва, рік видання. – Сторінки.

Так само вказується джерело під час цитування. Можна вказувати джерело цитати на кожній сторінці, а можна посилатися на список літератури, вказуючи при цьому в квадратних дужках номер джерела у списку використаної літератури і сторінку, на якій міститься текст цитати за таким зразком: [1, 255]. Обсяг курсової роботи 20-25 сторінок, друкований (формат А-4; інтервал 1,5; розмір шрифту – 14).

ТЕМИ

Курсових работ з курсу “Історія філософії Нового часу”

1. Проблема субстанції в філософії Нового часу.
2. Формування класичного типу раціональності та його основні риси.
3. Розвиток атомізму в філософії Нового часу.
4. Специфіка раціоналізму в філософії Нового часу.
5. Специфіка сенсуалізму в філософії Нового часу.
6. Особливості емпіризму Ф.Бекона . Вчення про метод.
7. Класифікація наук. Бекон про предмет філософії.
8. Дуалізм Р.Декарта.
9. Метафізичне обґрунтування методу у філософії Р. Декарта.

10. Теорія пізнання Р.Декарта.
11. Природничо-наукові погляди Р.Декарта.. Трактат“Світ”.
12. Проблема дуалізму та її вирішення в картезіанській філософії.
13. Теорія “геометричного розуму” Б.Паскаля.
14. Проблема людини в філософії Б.Паскаля.
15. Вчення Т.Гоббса про природу і людину.
16. Соціально-філософські погляди Гоббса.
17. Специфіка теорії пізнання Дж.Локка. Вчення про первинні і вторинні якості.
18. Вчення про природу і сутність держави в філософії Дж.Локка.
19. Пантеїзм Б.Спінози.
20. Проблема свободи та необхідності в філософії Б.Спінози.
21. Вчення про субстанцію Б.Спінози.
22. Обґрунтування раціоналізму та теорія пізнання Б.Спінози.
23. Спіноза про людину.
24. Щастя як центральна категорія етики Спінози.
25. Філософські засади формування механіки Ньютона.
26. Проблема існування в філософії Дж.Берклі.
27. Вчення Г.Лейбніца про субстанцію.
28. Особливості детермінізму в філософії Г.Лейбніца. Проблема свободи.
29. Теорія причинності в філософії Д.Юма.
30. Аналіз скептицизму Д.Юмом.
31. Просвітництво як історико-філософський феномен.
32. Проблема свободи в філософії французьких матеріалістів ХУІІІ ст.
33. Розуміння людини та її свідомості в філософії французьких матеріалістів ХУІІІ ст.
34. Проблеми теорії пізнання в філософії французьких матеріалістів ХУІІІ ст.

5. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЩО ПРИСВОЮЮТЬ СТУДЕНТАМ

У процесі вивчення модулю «Історія філософії» знання студентів оцінюються за 100-бальною шкалою (50 балів поточна успішність + 50 балів успішність на іспиті) з таким переведенням у державну оцінку:

Оцінка ECTS та визначення	Кількість балів від 1 до 100	Оцінка за традиційною п'ятибальною системою	
		Оцінка	Бали
А - відмінно	90-100	Відмінно	5
В – дуже добре	81-89	Добре	4
С - добре	71-80	Добре	4
Д - задовільно	61-70	Задовільно	3
Е – достатньо (задовольняє мінімальні критерії)	51-60	Задовільно	3
FX - незадовільно	25-50	Незадовільно	2
F – незадовільно (потрібна додаткова робота)	0-24	Незадовільно	2